

KESKI-POHJANMAA – EDUNVALVONTATAVOITTEET 2023-2024, ”Hyvinvoiva kestävän kasvun maakunta”

Keski-Pohjanmaan maakunnan menestys perustuu kestävän kasvun, hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden edellytysten turvaamiseen ja kehittämiseen.

Keski-Pohjanmaan maakuntastrategian 2040 ja maakuntaohjelman 2022-2025 asettama maakunnan kehittämisen keskeinen missio ja tavoitetila on ”Hyvinvoiva kestävän kasvun maakunta”.

Keski-Pohjanmaan maakunta on vahvasti riippuvainen koko alueen vetovoimasta ja pitovoimasta. Kasvua ja elinvoimaa maakuntaan luovat uudistumiskykyinen, innovatiivinen ja vetovoimainen osaaminen sekä kilpailukykyinen, monipuolinen ja kansainvälinen elinkeino- ja yritystoiminta, vahvana veturina keskuskaupunki Kokkola, Kokkolan alueen suurteollisuus sekä koko maakunnan elinvoimainen maatalous.

Maakunnan kasvu muodostuu kolmen kehittämispainotuksen kautta, jotka ovat osaaminen, kilpailukyky ja saavutettavuus. Läpileikkaavina kehittämistavoitteina ovat vahva maaseutu, ilmasto ja ympäristö, hyvinvointi ja yhteisöllisyys, veto- ja pitovoima sekä kansainvälisyys, jotka ovat tavoitteiden toteuttamisen mahdollistajia jokaisessa kolmessa avaintekijässä.

Suomessa järjestetään eduskuntavaalit huhtikuussa 2022. Hallituskaudella 2023-2027 korostuu laajasti erilaisiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin vastaaminen. Alueet, jotka kykenevät edistämään elinvoimaisuuttaan sekä kykenevät tunnistamaan, kestämaan ja muuntautumaan alati lisääntyviin globaaleihin ja yhteiskunnallisiin rakenteellisiin muutoksiin, vahvistuvat ja säilyvät voittajina.

Keski-Pohjanmaan maakuntahallituksen hyväksymät hallitusohjelmataavoitteet tukevat toteutuessaan kestäväällä tavalla Suomen alueellista elinkeinopolitiikkaa ja kilpailukykyä sekä lisäävät maakunnan kansainvälistä näkyvyyttä ja vaikutusmahdollisuuksia laajasti. Keski-Pohjanmaan maakunnan hallitusohjelma 2023-2027 tavoitteet muodostuvat seuraavien keskeisten periaatteiden varaan:

1. EU:n koheesio- ja maatalouspolitiikan tulee hyödyttää harvaan asuttuja maakuntia
2. Toimiva elinkeinopolitiikka vahvistaa maakunnan kasvua
3. Osaavan työvoiman saatavuus ja koulutus tulee turvata
4. Digitalisaatio mahdollistaa maakunnan palvelujen kehittymisen ja menestyksen
5. Tulevaisuutta rakentava innovaatiopolitiikka uudistaa Keski-Pohjanmaata
6. Kansalaisten ja elinkeinojen saavutettavuus on elinehto
7. Ekologisesti kestävä ympäristö ja toimiva aluerakenne ovat kiinteä osa Keski-Pohjanmaan kasvua
8. Hyvinvointi ja turvallisuus kaikille

Keski-Pohjanmaan maakunnan menestyksen kasvattaminen ja kilpailukyvyyn lisääminen on maakunnan liiton harjoittaman edunvalvonnan keskeisin tavoite. Vaikuttamisen ja edunvalvonnan kohteina ovat mm. päätöksentekijät, valtioneuvoston ministeriöt, valtion talousarvio, lainsäädäntö sekä valtionhallinnon eri ohjelmat ja suunnitelmat. EU:n edunvalvontaa toteutetaan itsenäisesti liiton toimesta suoraan EU:n päätöksentekijöihin ja valmisteluorganisaatioihin sekä Itä- ja Pohjois-Suomen yhteisen EU-toimiston toimesta ja avustamana. Erityisesti edunvalvonnalla tulee pyrkiä vaikuttamaan maakunnan keskeisten hankkeiden edistämiseksi Suomessa ja EU:ssa sekä hankkimaan rahoitusta hankkeisiin, jotka vahvistavat maakunnan osaamista ja vetovoimaa sekä parantavat liikkuvuutta maakunnasta ulospäin ja maakunnan sisällä.

Edunvalvonnan tavoitteiden toteutuminen vaatii usein monivuotista ja laajaa yhteistyötä. Vaikuttamistyötä tehdään yhdessä maakunnan kuntien, yritysten, kouluttajien, tutkimuslaitosten, valtionhallinnon edustajien ja vaalipiirin kansanedustajien kanssa.

Keski-Pohjanmaan maakuntahallitus hyväksyi 1.12.2021 edunvalvontatavoitteet vuosille 2021–2022. Tavoitteiden toteutumiseksi on tehty onnistunutta vaikuttamistyötä laajalla rintamalla yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Vuoden 2022–2023 edunvalvonnan tavoitteet on koottu vuoden 2022 syys-lokakuussa laajassa yhteistyössä liiton ja kuntien välisten keskustelujen pohjalta.

Keski-Pohjanmaan liiton edunvalvonnan keskeiset tavoitteet 2023–2024 on esitetty **liitteessä 1**. Yksityiskohtaiset tavoitteet ja suoritettavat toimenpiteet ovat esitetty **liitteessä 2**.

LIITE 1

PÄÄTAVOITTEET

1. EU-TUKIPOLITIIKKA JA VAIKUTTAMINEN EU-TASOLLA:

Päätavoite: EU:n koheesipolitiikan, maatalouspolitiikan ja elpymisvälineen sisältö ja toimeenpano tukevat Keski-Pohjanmaan alueen kehittämistä tarpeita

Talospoliittinen ministerivaliokunta linjasi 30.9.2021 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 rahoituksen alueellisen jaon suuntaviivat. Päätös turvasi Itä- ja Pohjois-Suomen rahoituksen tason välttämättömällä tasolla.

Keski-Pohjanmaan maakunnan tarpeet harvaan asuttuna maakuntana on kaikilta osin otettava huomioon Suomen EU:n alue- ja rakennepolitiikkaa sekä maatalouspolitiikkaa koskevissa tavoitteissa.

Tulevan hallituksen tulee turvata EU:n koheesipolitiikassa Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien aluekehitysrahoituksen taso sekä harvaan asutun Itä- ja Pohjois-Suomen erityisaseman ja tukien pysyvyys. Kansallisessa jaossa on noudatettava EU:n rahoitusmekanismin allokaatiokriteereitä, kuten harvan asutuksen yleiskriteeristöä ja pohjoisten harvaan asuttujen alueiden verkoston (NSPA) erityisperusteita.

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman toteutus alkoi vuoden 2022 aikana. Keski-Pohjanmaan liitto edistää osaltaan ohjelman täysimääräistä toimeenpanoa välittävänä toimielimenä ohjelman tavoitteiden ja rahoitusta koskevien säädösten mukaisesti.

Keski-Pohjanmaan maakunnan kehittämistä ohjelmakaudella 2021–2027 tuetaan kansallisen rahoituksen lisäksi kolmesta Euroopan unionin asetuksen varaisesta rahastosta, jotka ovat Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto (ESR+) ja uutena rahastona oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (Just Transition Fund, JTF). EU:n alue- ja rakennepolitiikan tavoitteena SEUT 174 artiklan mukaisesti on tasoittaa alueiden kehityseroja Euroopassa ja lisätä unionin talouden kasvua ja kilpailukykyä. Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelman tavoitteet tukevat muun muassa pk-yritysten kehittämistä, TKI-toiminnan vahvistamista sekä työllisyyteen, osaamiseen ja yhdenvertaisiin mahdollisuuksiin liittyvää kehittämistä. Harvan asutuksen erityisrahoitus (NSPA) kohdennetaan vain Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntiin.

Alueiden suunta -työryhmän tehtävänä on määritellä tavoitteet aluekehityserojen tasaamiseksi ja rakentaa niiden pohjalta yhteisesti hyväksytyt aluekehityksen seurantavälineet ja -mittarit. Ne tukevat aluekehityksen

tilannekuvan luomista. Keski-Pohjanmaan liitto tukee aktiivisesti työryhmän työskentelyä saattamalla työryhmän tietoon maakunnan tuottavuuden tilannekuvan ja aluekehityserot sekä maakunnan aluekehittämiseen vaikuttavat erityispiirteet.

Keski-Pohjanmaan liitto edistää osaltaan kansallisen oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin (JTM) käyttöönottoa maakunnassa ja hyödyntää JTF-rahoituksen saannon täysimääräisesti maakunnan kehittämiseksi, turpeesta luopumisen elinkeinoille aiheuttamien toiminnallisten, taloudellisten ja sosiaalisten negatiivisten vaikutusten vähentämiseksi sekä vihreän siirtymän toimeenpanon tukemiseksi.

Keski-Pohjanmaan liitto tukee maatalouden yrittäjätukien ja maaseudun kehittämisrahoituksen ylläpitämistä ja kohdentumista alueille vähintään nykyisellä tasolla. EU:n maatalouden rahoituksella on merkittävä rooli maakunnan kehittämisessä ja kasvun saavuttamisessa. Myönteiselle kehitykselle on tärkeä luoda jatkossakin mahdollisimman hyvät edellytykset.

Keski-Pohjanmaan liitto vaikuttaa osaltaan metsiin perustuvien elinkeinojen toimintaedellytysten ja metsiä koskevan lainsäädännön kehittämiseksi maakunnan etujen mukaisesti sekä tuottaa metsiin liittyviä tietoja maakunnan kehittämistarpeisiin yhteistyössä Itä- ja Pohjois-Suomen metsäryhmän sekä Suomen metsäkeskuksen kanssa.

Keski-Pohjanmaan liitto vahvistaa yhteistyötä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien yhteiseen IP-toimistoon ja hyödyntää aikaisempaa vahvemmin IP-toimiston osaamista ja verkostoja EU:n kohdistuvassa vaikuttamisessa maakunnan tavoitteiden edistämiseksi.

2. OSAAMINEN

***Päätavoite:** Osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvien keskeisten pullonkaulojen poistaminen työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaannon edistämiseksi Keski-Pohjanmaalla.*

Maakunnan työllisyysaste on parantanut ja työttömyys laskenut tasaisesti vuoden 2022 aikana. Alueellinen työvoimareservi, jota voidaan hyödyntää työvoimapulan lievittämisessä, on maakunnassa kuitenkin pieni. Hyvän työllisyystilanteen takia kasvun tavoittelu edellyttää työvoiman määrän kasvattamista muualta kotimaasta ja ulkomailta. Osaavan työvoiman saatavuustarve vaihtelee suuresti toimialoittain ja ammattiryhmittäin ajankohdan mukaan.

Keski-Pohjanmaan yritysten tämänhetkissä työvoimatarpeissa korostuu tarve varmistaa ammatillisen koulutuksen suorittaneiden osaajien saatavuus väestön ja työvoiman ikääntyessä. Maakunnan kasvu ei tulevaisuudessa voi perustua pelkästään ammatilliseen osaamiseen. Jatkossa korkeakoulutustason

osaamisen merkitys tulee väistämättä korostumaan Suomen kaltaisessa kehittyneessä yhteiskunnassa. Edunvalvonnan ja vaikuttamisen näkökulmasta maakunnassa on turvattava sekä ammatti- että korkeakoulutetun osaavan työvoiman saatavuus. Alueella toteutettavan koulutuksen osuvuuden tehostamiseksi työvoiman kysyntää ja tarjontaa koskevaa ennakointia on kehitettävä maakunnassa.

Keski-Pohjanmaan keskeisiä työvoiman kysyntää edistäviä ja tarjonnan kohtaantoa parantavia edunvalvonnan ja vaikuttamisen kohteita 2023–2024 ovat:

- Maakunnan tunnettavuuden lisääminen mahdollisuutena harjoittaa monialaisia elinkeinoja ja työllistyä alueella oleviin ja syntyviin yrityksiin.
- Ulkomaisen työvoiman kasvattaminen maakunnassa, työperäisen maahanmuuton tukeminen ja maahanmuuttajaperheiden juurruttaminen alueelle
- Työvoiman kysynnän ja tarjonnan pitkän aikavälin ennakkoinnin kehittäminen
- Koulutuksen osuvuuden ja saavutettavuuden parantaminen

Edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi perustetaan Keski-Pohjanmaalle sopimuksenvarainen AKKE-hanke vuosille 2023-2034 yhteistyössä TEM:n ja alueen toimijoiden kanssa.

Keskeisiä edunvalvonnan ja vaikuttamisen toimenpiteitä ovat maakunnassa olevien työllisyys- ja elinkeinomahdollisuuksista tiedottaminen kotimaisille ja ulkomaisille työnhakijoille ja yrityksille. Samoin tulee vaikuttaa työperäiseen maahanmuuttoon ja tulijoiden yhteiskuntaan sopeutumiseen liittyvien asenteellisten, hallinnollisten ja lainsäädännöllisten esteiden poistamiseksi. Ennakkoinnin edellyttämiä rakenteita ja prosessia tulee kehittää siten, että maakunnassa kyetään valmistautumaan nykyistä paremmin osaamisen kehittämisen tulevaisuuden haasteisiin. Alueen koulutusjärjestelmän joustavuutta ja reagointikykyä nopeastikin syntyviin koulutuksellisiin tarpeisiin tulee kehittää siten, että oppilaitoksilla on kyky nopeastikin reagoida koulutustarpeisiin.

Tavoitteena on kehittää maakunnan osaamisen muutoskyvykkyyttä ja vetovoimaa yhteiskunnallisten murrosten oloissa. Väestön ikääntyessä sekä maakunnan yksityinen että julkinen sektori tarvitsevat uutta osaavaa työvoimaa. Mikro- ja pk-yritysten kasvuedellytyksiä tukemalla kyetään lisäämään myös työvoiman kysyntää. Keskeisenä tavoitteena on kasvuhaluikkaiden ja TKI-toimintaa hyödyntävien yritysten määrän lisääminen. Tällaisten pyrkimysten kautta myös maakunnan väestön ja työvoiman koulutustasoa saadaan kohotettua.

3. SAAVUTETTAVUUS

Päätavoite: Keski-Pohjanmaan alueellinen liikennejärjestelmä palvelee maakunnan ihmisten ja elinkeinoelämän tarpeita. Laajakaistayhteydet kattavat koko maakunnan alueen ja yhteyksien kehittämisessä on huomioitu uusien sähköisten palvelujen tarpeet.

Keski-Pohjanmaan elinvoimaisuus ja kasvu edellyttävät toimivien logististen yhteyksien kehittämistä. Hyvällä saavutettavuudella voidaan parantaa maakunnan kilpailuetua. Vuosina 2023–2024 edunvalvonnan ja vaikuttamisen keskeinen painopiste on jatkaa valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden välistä tiivistä yhteistyötä alueellisen liikennejärjestelmän kehittämiseksi ja maakunnallisten kärkihankkeiden edistämiseksi. Kehittämisen tavoitteet on määritelty Keski-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmassa.

Rautateiden runkoverkoston osalta keskeisenä edunvalvonnan tavoitteena on rautateiden runkoverkkoon kuuluvan Seinäjoki-Kokkola-Oulu rataosuuden kehittämisen tukeminen ja edistäminen yhtenä keskeisimpänä kansallisena pohjoisen ja etelän yhdistävänä henkilö- ja tavaraliikenteen väylänä. Kokkola-Kannus-Ylivieska-lisalmi rataosuuden kehittämisen edistyminen edellyttää tavaraliikenteen määrän kasvattamista rataosuudella. Tavaraliikennettä koskevan edunvalvonnan tavoitteena vuosina 2023–2024 on katkeamattoman vientiteollisuutta tukevan kaksoisraideliikenneverkon edistäminen Pohjois- ja Keski-Suomesta Kokkolan satamaan saakka.

Maantieliikenteen kehittämisen suurimpana haasteena on riittävän rahoituksen turvaaminen niin kunnossapitoon kuin parannustoimenpiteisiin. Rahoituksen saamisen edellytyksenä on ajan tasalla olevat tiestön käytön parantamista ja väyläinvestointeja koskevat suunnitelmat. Parantamissuunnitelmien valmistelu edellyttää aktiivista yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa. Edunvalvonnan valmistelussa hyödynnetään yhteistyötä eri alueiden kanssa, jotta maakunnan tiestön parantamisen ja investointien toimeenpanon suunnitelmavalmiutta voidaan lisätä. Keski-Pohjanmaan liikenneinfran kärkihankkeet vuosina 2023–2024 ovat Kokkolassa vt8 / vt13 / vt28 toisen vaiheen parantamistoimenpiteet, kantatie 86/63 luokituksen nosto valtatieksi ja Kaustinen-Toholampi välisen yhteyden parantamisen suunnittelu sekä yt 7520 rakenteen parantaminen Perho-Kinnula välillä. Tavoitteena on myös kehittää ja laajentaa turvallista kevyen liikenteen verkostoa ns. KÄPY (kävely ja pyöräily) reittejä kattamaan koko maakunta sekä mahdollistamaan niiden jatkumon myös naapurimaakuntiin.

Lentoliikenteen toimintaedellytyksiä kehitetään Kokkola-Pietarsaari lentoliikenteen turvaamiseksi. Edunvalvonnan tavoitteena on turvata lentoliikenteen jatkuvuus markkinaehtoisesti vuoden 2023 jälkipuoliskolta alkaen. Samalla kehitetään Kokkola-Pietarsaaren lentoliikenteen sähköistämistä Ruotsiin sekä kotimaan verkoston luomista. Edunvalvonnalla tuetaan Kokkolan sataman kehittymistä yhdeksi valtakunnan merkittävimmistä vientiteollisuuden satamista sekä vaikutetaan Kokkolan sataman kehittämiseksi TEN-T ydinverkon satamaksi.

Keski-Pohjanmaa on ollut edelläkävijä korkeatasoisten tietoliikenneyhteyksien rakentamisessa. Julkisosmisteiset yhteydet ovat rajatusti saatavilla joka kunnassa. Edunvalvonnan ja vaikuttamisen tavoitteena on 100/300 Mbit:n laajakaistayhteyden ulottaminen jokaiseen ympärivuorokautisesti asuttuun asujaimistoon joko valokuituyhteyden taikka mobiilitukiaseman kautta. Vaikuttamisen keskiössä on myös valtion tukipolitiikkaan vaikuttaminen kuntien omavastuuosuuksien alentamiseksi laajakaistainvestointien edistämiseksi sekä yhteyksien nopeuttamiseksi ja palvelutarjonnan laajentamiseksi.

4. ELINKEINOT

Päätavoite: Maakunnan vientivetoinen elinkeinotoiminta vahvistuu ja elinkeinojen kilpailukyky ja kannattavuus paranee.

Keski-Pohjanmaan aluetalouden kärkenä on vientivetoinen suurteollisuus, jonka ytimen muodostaa kemikaalien ja metallien valmistus. Maakunnan suurteollisuutta kehitetään akkuekosysteemin, uusiutuvan energian, biotalouden ja kiertotalouden suuntiin. Maakunnassa on käynnissä lukuisia luonnonvarojen hyödyntämiseen suuntautuvia suurhankkeita, kuten litiumkaivos- ja litiumjalostuslaitoshankkeet sekä laajat tuulivoimapuistohankkeet. Keski-Pohjanmaan suurteollisuutta ja suurhankkeita täydentää monipuolinen ja määrällisesti suuri pk-yrityssektori.

Keski-Pohjanmaan maakunnan kilpailukyky muodostuu yritysten menestyksen, vahvan työllisyyden ja kehittyvän aluetalouden ja kansainvälistymisen kautta, johon linkittyvät myös osaamiseen ja saavutettavuuteen liittyvät seikat. Veto- ja pitovoima sekä hyvinvointi ovat olennaisia kilpailukykyä luovia ja sitä vahvistavia tekijöitä.

Uusien innovaatioiden tuottaminen on edellytys uuden liiketoiminnan syntymiselle ja yritysten kilpailukykyille. Keski-Pohjanmaan tutkimus-, kehitys- ja innovaatioympäristön keskiössä on Kokkolan kampusalue ja siellä toimivat yliopistokeskus taustayliopistoineen, ammattikorkeakoulu, sektoritutkimuslaitokset sekä maakunnan koulutusyhtymä. Tärkeässä roolissa on yhteistyö alueen suurteollisuuden ja muiden yritysten kanssa. Maakunnassa tulee jatkaa tutkimusympäristöjen ja tutkimusinfrastruktuurien määrätietoista kehittämistä yhteistyössä TKI-toimijoiden ja yritysten kesken.

Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ja luonnonvarojen ylikulutus ovat ihmiskunnan vakavimpia ongelmia. Kestävyysskriisin ratkaiseminen edellyttää nopeaa systeemistä muutosta yhteiskunnassa. Suomella on hyvät mahdollisuudet kestävän kehityksen mukaiseen ekologiseen jälleenrakentamiseen vakaan ja kestävän yhteiskuntarakenteen, koulutetun väestön ja korkean teknologiaosaamisen maana.

Keski-Pohjanmaalla on hyvät mahdollisuudet olla ensimmäinen hiilineutraali maakunta. Tämän toteuttamiseksi on laadittu Keski-Pohjanmaan ilmastotiekartta, joka luo mahdollisuudet saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Vuosien 2023–2035 edunvalvonnan ja vaikuttamisen tavoite on edistää yhdessä päätettyjen ilmastotoimenpiteiden toteuttamista maakunnassa tarkoituksenmukaisella tavalla ja julkista rahoitusta hyödyntäen. Edunvalvonnalla ja aktiivisella vaikuttamisella saatetaan valtiollisen päätöksenteon tietoon maakunnan ilmastomuutoksen tilannekuva, yhdessä päätetyt tarkoituksenmukaiset toimenpiteet ja toimenpiteiden edellyttämä taloudellinen tuen tarve.

Kokkolan suurteollisuusalueen (KIP) kehittyminen vahvistaa koko maakuntaa. Keski-Pohjanmaan liitto osallistuu erityisesti litiumin ja koboltin jatkojalostamisen turvaamiseen sekä biotalouteen ja kiertotalouteen liittyvien hankkeiden edistämiseen ja myönteiseen vaikuttamiseen siltä osin, kuin hankkeista vastuussa olevien tahojen kanssa sovitaan. Tavoitteena on vahvistaa myös KIP:n alueen näkyvyyttä ja lisätä alueen vaikuttamismahdollisuuksia tarkoituksenmukaisella tavalla eurooppalaisen kemian teollisuuden yhteistyöverkostoissa sekä edistää osaltaan akku- ja kaivosklusterin kehittymistä maakunnan vahvistuvaksi elinkeinotoiminnaksi ja työllistäjäksi.

Keski-Pohjanmaan matkailun edistäminen on keskeinen maakunnallisesti ja seutukunnallisesti edistettävä elinkeino. Erityisesti luontomatkailulle on uutta kysyntää. Maakunnan matkailun edistäminen aikaisempaa vahvemmasi elinkeinotoiminnaksi edellyttää matkailualalta vahvaa yhteistyötä, potentiaaliseen matkailijayleisöön kohdennettua viestintää ja brändityötä, jota tulee tukea. Keski-Pohjanmaan liitto edistää matkailun kehittymistä maakunnallisesti elinkeinoksi toteuttamalla laadittua matkailustrategiaa ja sen perusteella laadittua toimenpideohjelmaa. Metsäpeuranmaan neuvottelukunnan toiminnan edistäminen sekä Lesti- ja Perhojoen luontomatkailuedellytysten kehittäminen ovat osa Keski-Pohjanmaan liiton edunvalvontaa ja vaikuttamista.

Keski-Pohjanmaan liitto tukee kuntien työtä Keski-Pohjanmaan rikkaan ja elävän kulttuuriperinnön vahvistumiseksi kunnissa sekä tukee paikallisen ja alueellisen elinvoiman kehittymistä esimerkiksi luovilla aloilla. Keski-Pohjanmaan liitto tukee pyrkimyksiä hyödyntää Unescon aineettoman kulttuuriperinnön listalle pääsystä aiheutuvaa nostetta Keski-Pohjanmaan maakunnan identiteetin, yhteisöllisyyden ja elinkeinojen kehittämiseksi.

5. LAINSÄÄDÄNTÖ

Päätavoite: Lainsäädäntö on maakunnan eri toiminnot mahdollistavaa ja palvelee kuntien, asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeita.

Keski-Pohjanmaan liitto edistää jäsenkuntien elinvoimaisuutta, taloudenpitoa, hallintoa ja yhteistyötä osallistumalla vahvasti eri lainsäädäntöhankkeiden sisällön ja vaikuttavuuden kehittämiseen maakuntaa ja kuntien elinvoimaisuutta parhaiten edistävällä tavalla. Vuosi 2023 arvioidaan olevan uusien lainsäädäntöhankkeiden määrän näkökulmasta rauhallisempi, johtuen keväällä 2023 käytävistä eduskuntavaaleista. Eduskuntavaalien jälkeen valittava hallitus aloittanee lainsäädäntötyön vahvasti vuoden 2023 loppupuolella.

Keski-Pohjanmaan liiton lähtökohtana lainsäätäjälle annettavissa lausunnoissa on jäsenkuntien hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden tukeminen sekä kuntiin kohdistuvan hallinnollisen taakan keventäminen, vastuiden selkeyttäminen ja kuntien taloudellisen kantokyvyn ylläpitäminen.

Keski-Pohjanmaan liitto tukee maankäyttöön ja tuulivoimaan liittyvien luvitusprosessien nopeuttamistavoitteita. Myös kuntien valtionapujärjestelmien uudistamista erityisesti siirryttäessä hyvinvointialuejärjestelmään vuoden 2023 alussa tuetaan. Erityisesti kaivosalan kehittämistä ja tuulivoimapuistohankkeita koskevan säätelyn joustavuuden lisääminen sekä ympäristölupaprosessien nopeuttamisen edistäminen korostuvat ympäristö- ja luonnonsuojelutavoitteista tinkimättä. Myös luonnon monimuotoisuutta tukevien EU- ja kansallisten lainsäädäntöhankkeiden sisältöön vaikuttaminen tulee korostumaan edunvalvontajaksolla 2023-2024.

LIITE 2
YKSILÖIDYT TAVOITTEET

1. EU-TUKIPOLITIIKKA	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätavoite	EU:n koheesio politiikan ja maatalouspolitiikan toteutus tukee Keski-Pohjanmaan alueen tarpeita	<ul style="list-style-type: none"> - tuotetaan maakunnallista tietoa ja vaikutetaan TE:n asettamalle Alueiden suunta-työryhmälle Keski-Pohjanmaan etujen turvaamiseksi aluekehityksessä - tuotetaan oikeaa ja ajankohtaista tietoa vastuuministereiden ja ministeriöiden valmistelijoiden, Vaasan vaalipiirin kansanedustajien käyttöön ja päätöksentekoon sekä Suomen MEP:ien kautta EU:n päätöksentekoon - vaikutetaan metsiä koskevan kansallisen ja EU-lainsäädännön kehittymiseen - vaikutetaan EU:n metsäpolitiikkaan ERIAFF-verkoston kautta - vaikutetaan vastuuministereiden ja ministeriöiden (erityisesti TEM ja MMM) kautta päätöksentekoon - vaikutetaan valtion keskusvirastojen, kuten esimerkiksi Väylä-virasto, Traficom jne yhteistyön ja lausuntomenettelyn kautta EU:n päätöksentekoon - vaikutetaan maakuntajohtajaverkoston kautta, painopiste IP-alueen maakuntajohtajat - vaikutetaan IP-alueen ohjelmayhteistyön toimeenpanon kautta - vaikutetaan maakunnan kansainvälisen yhteistyöverkoston kautta, erityisesti MEP:t, IP:n EU-toimisto ja yhteistyöverkostot maailmalla - hyödynnetään Interreg Aurora, NPA ja Baltic Sea Region -ohjelmia siten, että ohjelmat tuottavat hyötyä Keski-Pohjanmaan maakunnan hanketoimijoille - toimitaan aktiivisesti Merenkurkun neuvosto EAYY:ssä maakunnallisten tavoitteiden edistämiseksi rajat ylittävässä edunvalvonnassa - edistetään pohjoismaista NSPA-verkoston työtä - edistetään OECD:n vaikuttavuustutkimuksen toimeenpanoa osallistumalla tutkimukseen harvaan asuttujen ja syrjäisten seutujen osalta

2. OSAAMINEN	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätaavoite	Keskipohjalaisten yritysten, elinkeinoelämän, julkisen hallinnon ja muiden organisaatioiden tarvitseman osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen.	<ul style="list-style-type: none"> - edistetään työmarkkinoiden toimivuutta maakunnassa - edistetään osaamisstrategian pohjalta laaditun toimeenpanosuunnitelmassa esitettyjen kehittämiskohteiden toteutumista maakunnassa osaavan työvoiman varmistamiseksi elinkeinojen ja eri toimijoiden tarpeisiin - edistetään osaavan työvoiman saatavuutta maakunnan kunnissa sekä Reisjärven, Kinnulan ja Kruunupyyn kunnissa. Jatketaan vahvaa yhteistyötä OKM:n, maakuntarajat ylittävien toimijoiden sekä yhteistyöyliopistojen ja oppilaitosten kanssa työvoimareservin lisäämiseksi sekä koulutusmahdollisuuksien parantamiseksi maakunnassa. - jatketaan maakunnallisen osaavaa työvoimaa Keski-Pohjanmaalle neuvottelukunnan työn johtamista keskittyen jäsenkuntien ja elinkeinojen tulevaisuuden työvoiman osaamistarpeiden tunnistamiseen ja toimeenpanosuunnitelman seurantaan. - vahvistetaan maakunnallisen osaavan työvoiman saatavuuden ennakointia ja luodaan ennakoinnille prosessi
Alueen tarpeita vastaava koulutus	Kuntien erilaisia tarpeita vastaavan koulutuksen järjestäminen maakunnallisesti ja alueittain.	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan oppilaitoksiin jäsenkuntien tarpeen mukaisten koulutusten aloittamiseen kunnissa LähiAmis-periaatteella erityisesti hoitoalan, matkailun, luontomatkailu sekä elintarvike-, metalliala, rakentamisen aloilla - edistetään yrittäjyyskoulutusta maakunnassa - vahvistetaan sähkötekniikan koulutusta, tavoitteena luoda maakuntaan ylläpitohenkilöstön koulutuspolku tuulivoimapuistojen työvoimatarpeisiin - vaikutetaan jatko-, täydennys- ja muutokoulutuksen tarpeen mukaiseen järjestämiseen (esim. insinööri -> kaivosinsinööri) - vaikutetaan kaksoistutkintojen aloittamiseen - esitetään KPEDUn luonnonvara-alan koulutusta kansalliseksi kärjeksi - edistetään korkeakoulutuen laajentamista koskemaan kaikkia harvaanasuttuja alueita

Osaavan työvoiman saatavuus	Tarjolla olevaa työvoimaa on riittävästi ja se vastaa alueen osaamistarpeita.	<ul style="list-style-type: none">- vaikutetaan ulkomaisen työvoiman perheiden yhdistämisen lainsäädännön muutostyön etenemiseksi- tuetaan ulkomaisten opiskelijoiden kotoutumiseen tähtäävää sekä alueen työvoimareserviin sijoittautumiseen liittyvää työtä alueella- vaikutetaan työperäisen maahanmuuton lainsäädännön kehittymiseen
-----------------------------	---	--

3. SAAVUTETTAVUUS	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätaivoite	<p>Keski-Pohjanmaan liikennejärjestelmä palvelee maakunnan ihmisten ja elinkeinoelämän tarpeita.</p> <p>Laajakaistayhteydet kattavat koko maakunnan alueen ja yhteyksien kehittämisessä on huomioitu uusien sähköisten palvelujen tarpeet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ollaan vaikuttamassa Liikenne 12-suunnitelmaan maakunnallisten kärkitavoitteiden edistämiseksi - toimeenpannaan alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman maakunnalliset osat ja vaikutetaan ALJS:n tavoitteiden saavuttamista - tehdään esityksiä LVM:lle ja Väylävirastolle maakunnan liikennejärjestelmän osien suunnittelun edistämiseksi ja rahoituksen saamiseksi eri liikennehankkeille (erityisesti valtion talousarvio ja kansanedustajien talousarvioaloitteet, Väyläviraston investointisuunnitelma) - käynnistetään valmistelut seuraavan alueellisen liikennesuunnitelman laatimisessa tarvittavien selvitystöiden toteuttamiseksi
Maantiiliikenne	Runko- ja alueellisen tieverkon taso ja kunnossapito kehittyy	<ul style="list-style-type: none"> - edistetään investointirahoituksen saamista VT8:n kehittämiseen Kokkolasta pohjoiseen VT23:n liittymään yhtenä maakunnallisena kärkihankkeena - vaikutetaan tiestön kunnostussuunnitelmien valmistelun edistämiseksi ja toteuttamiseksi, KT 63 maakunnallisena kärkihankkeena - edistetään rahoituksen saamista yt 7520 rakenteen parantamiseen Perho-Kinnula välillä - edistetään rahoituksen saamista Roikola-Rekilä tien kunnostamiseen - tehdään esityksiä eri rahoituslähteiden saamiseksi alueellisen tiestön kunnan parantamiseksi - vaikutetaan rahoituksen saamiseksi hallitusohjelman mukaisiin KÄPY-liikenteen seutukunnallisiin ja kunnallisiin hankkeisiin
Lentoliikenne	Toimivat lentoliikenneyhteydet luovat edellytykset elinkeinoelämän vientialojen kansainväliselle toiminnalle ja kehittymiselle sekä mahdollistavat uusien toimialojen kuten matkailun kasvun.	<ul style="list-style-type: none"> - jatketaan Kokkola-Pietarsaari lentoliikenteen eturyhmän toimintaa - tuetaan lentoliikenteen kehittämistä vaikuttamalla strategiaan kumppaneihin ja keskeisiin päätöksentekijöihin - tuetaan järjestelyjä, jotka edistävät lentoliikennejärjestelmän kehittämistä vähähiihisempään suuntaan maakunnassa erityisesti sähköliikenteen kehittämisen osalta - jatketaan muiden maaseutukenttien maakuntien ja kuntien edustajien kanssa yhteistä vaikuttamista, tavoitteena alueita palvelevan lentoliikenteen palauttaminen

<p>Raideliikenne</p>	<p>Raideliikenteen kehittäminen rataverkon kuntoa ja kapasiteettia nostamalla mahdollistaa kustannustehokkaat kuljetukset henkilö- ja tavaraliikenteessä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan Ylivieska-lisalmi –radan kehitystyön jatkamiseksi tavaraliikenteen välituskyyntä parantamisessa - tuetaan Kokkolan ratapihan Klara-kehittämishankkeen edistymistä maakunnallisena kärkihankkeena - edistetään vahvasti kaksoisradan investointia Kokkolan satamaan - tuetaan nopean junayhteyden kehitystyötä Tampere-Kokkola-Oulu välille - jatketaan lähiliikenteen mahdollisuuden edistämistä Ylivieska-Kokkola-Seinäjäki välillä - tehdään esityksiä VR:lle Kannuksen rautatieaseman liikennöinnin lisäämiseksi
<p>Meriliikenne</p>	<p>Kokkolassa on toimintavarma, voimakkaasti kasvava ja kehittyvä yleissatama, johon on sujuvat raide- ja maantieliikenteen yhteydet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - edistetään sataman kaksoisraiteen kehittämistyötä - edistetään sataman kehittämiseen liittyviä liikennehankkeita sekä vaikutetaan edunvalvonnalla rahoituksen saamiseksi sataman investointihankkeisiin - ylläpidetään toimintakykyä vaikuttaa keskeisiin poliittisiin tahoihin Kokkolan sataman aseman saamiseksi TEN-T verkon ydinverkon satamaksi
<p>Tietoliikenneyhteydet ja -palvelut</p>	<p>Mahdollistetaan jokaiselle maakunnan asukkaalle kattavat palvelujen saanti joko kiinteän tai mobiililaajakaistaverkon kautta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - edistetään Keski-Pohjanmaan tarpeeseen perustuvan alustatalouden kehittymistä alueellamme - edistetään aukottoman laajakaistaverkon muodostumista alueellamme - selvitetään yhteistyö- ja vaihtoehtoisia rahoitusmahdollisuuksia laajakaistaverkon laajentamisesta ja verkon ylläpidosta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi - tuetaan paikkariippumattomien tietoliikennepalvelujen muodostumista

4. ELINKEINOT	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätavoite	Maakunnan vientivetoinen elinkeinotoiminta vahvistuu ja maaseutuelinkeinojen kilpailukyky ja kannattavuus paranee.	<ul style="list-style-type: none"> - suunnataan EU:n rakennerahastovarojen, maaseuturahastojen sekä kansallisten varojen käyttöä erityisesti pk-sektoria, älykstä erikoistumista ja maaseutuelinkeinojen edistymistä tukeviin hankkeisiin - edistetään toimialojen positiivista imagoa ja ulkopuolisen rahoituksen saantia
Suurteollisuus Kemia/ KIP/ Keliber	Kokkolan suurteollisuus ja alusta kehittyy ja akkukemikaalien valmistus alueella käynnistyy.	<ul style="list-style-type: none"> - tuetaan maakunnallisten kärkialojen, kuten kemia ja akkumineraalit kehitystyötä osallistumalla tarvittavien tutkimusympäristöjen kehittämiseen ja toimintaedellytysten turvaamiseen - tuetaan investointirahoituksen saamista akkukemikaali- ja akkuteollisuuden sijoittumiseksi maakunnan alueelle - edistetään maakunnallisella edunvalvonnalla tavoitteita uusien teknologiayritysten ja teollisuuden laajennusten sijoittamiseksi Keski-Pohjanmaalle Kruunupyyn kunnan mahdollisuudet huomioon ottaen - edistetään tietoisuutta KIP:n alueen mahdollisuuksista toimia eri elinkeinotoimintojen alustana - edistetään Kokkola South teollisuusalueen kehittymistä
Maatalous, metsätalous turkistalous	Maa- ja metsätalouden sekä turkistalouden taloudelliset ja yhteiskunnalliset toimintaedellytykset ovat turvattu ja elinkeinoilla on yhteiskunnallinen hyväksyttävyyys.	<ul style="list-style-type: none"> - tuetaan osaavan työvoiman saamista alkutuotannon tarpeisiin - tuetaan maa- ja metsätalouden sekä turkistalouden sopeutumista ilmastonmuutokseen asettamiin vaatimuksiin - vaikutetaan rahoituksen saamiseksi tutkimusympäristöjen rakentamiseen sekä maa- ja metsätalouden sekä turkistalouden toiminnan kehittämiseen - vaikutetaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon maataloutta ja alkutuotantoa koskevan myönteisen päätöksentekokulttuurin edistämiseksi - vaikutetaan maa- ja metsätaloudelle sekä turkistaloudelle myönteisen suhtautumisen kehittämiseksi yhteiskunnassamme

<p>Uusiutuvaan energiaan siirtyminen</p>	<p>Keski-Pohjanmaalle syntyy mahdollisuudet saavuttaa hiilineutraalius 2035 mennessä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan ja edesautetaan tuulivoimarakentamisen etenemistä maakunnassa 6. vaihemaakuntakaavoituksella - edesautetaan rahoituksen saamista hiilineutraalien ratkaisujen synnyttämiseksi maakunnassa - vaikutetaan rahoituksen saamiseksi biokaasun tuottamiseksi maakunnassa taloudellisesti kestäville ratkaisuille - edistetään biokaasun alueellisen tankkausverkon rakentamista (vt 13 ja kt63) - edistetään vetytalouden kehittämistä maakunnassa - toteutetaan Keski-Pohjanmaan ilmastotiekarttaa 2035 - tuetaan kuntien työtä ilmastolain tavoitteiden saavuttamiseksi - laaditaan Keski-Pohjanmaan energiamuroksen kehittämissuunnitelma
<p>Matkailu</p>	<p>Matkailua kehittyä ja vahvistuu maakunnalliseksi elinkeinoksi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - edistetään matkailupalvelujen alueellista muodostumista ja saavutettavuutta - edistetään maakunnan tunnettuihin vahvuuksiin tukeutuen matkailuelinkeinon kehittämistä vahvaksi toimijaksi Keski-Pohjanmaalla ja Kruunupyysässä, Kinnulassa ja Reisjärvellä - edistetään luontomatkailun kehittämistä Perhon, Lestijärven, Reisjärven ja Kinnulan alueilla (Metsäpeuranmaa ja Salamajärven kansallispuisto) - tuetaan matkailutoimijoiden yhteistyötä maakunnallisilla ja kansallisilla foorumeilla - toteutetaan matkailustrategian toimenpidesuunnitelmaa - edistetään matkailun tarvitsemien tukipalveluiden syntymistä ja koordinaatiota maakunnassamme - edistetään Lesti- ja Perhonjoen edellytyksiä luontomatkailun kehittymiselle
<p>Kulttuuri</p>	<p>Kulttuuri kehittyä ja vahvistuu maakunnalliseksi elinkeinoksi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - edistetään kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamista osana maakuntaohjelman toteuttamista - edistetään kulttuuritoiminnasta annetun lain tavoitteiden toteuttamista jäsenkunnissa - jatketaan aineettoman kulttuuriperinnön edistämistä tukevaa toimintaa ja hyödynnetään edelleen Kaustisen viulunsoiton pääsyä Unescon aineettoman kulttuuriperinnön maailmanlistalle - tuetaan maakunnan kulttuuri- ja taidetarjonnan tuotantoklusterin syntymistä

5. LAINSÄÄDÄNTÖ	TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Päätavoite	Lainsäädäntö on maakunnan eri toiminnot mahdollistavaa ja palvelee kuntien, asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeita.	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan metsien kestävää hoitoa ja käyttöä koskeviin lainsäädäntöuudistuksiin maakuntaa ja kuntia palvelevalla tavalla - vaikutetaan eri lainsäädäntöhankkeissa antamalla maakunnan ja kuntien etua parhaiten palvelevia lausuntoja lausuntojen pyytäjille - toimitaan aktiivisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla eri verkostoissa maakunnan ja jäsenkuntien edun varmistamiseksi lainsäädäntötyössä - tuetaan MAL-sopimuksen laajentamista koskemaan maa- ja seutukunnallisia kaupunkien toimintaa esim. Kokkolan osalta
Luvitusprosessien nopeuttaminen	Maankäytön, tuulivoimarakentamisen ja kaivoslain mukaiset luvitusprosessit nopeutuvat.	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan maankäyttöön, tuulivoimarakentamiseen ja kaivostoimintaan liittyvien luvitusprosessien kehittämiseksi asianosaisaseman perusteella joustavimmiksi, nopeammiksi ja prosessita- loudellisimmiksi
Valtionosuusjärjestelmien uudistaminen	Valtionosuusjärjestelmä mahdollistaa tasapuolisen julkisten palvelujen saatavuuden eri kunnissa.	<ul style="list-style-type: none"> - vaikutetaan valtionosuusjärjestelmän uudistamiseksi erityisesti Soite HVA:n perustamisen seurauksena ja siitä kuntiin aiheutuvien vaikutusten esille tuomiseksi - vaikutetaan valtionosuuksien muodostumiseen kuntien lähtökohdat ja erityistarpeet tunnistaen